

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy zo slovenského jazyka a literatúry pre 2.ročník ZŠ

(spracované v súlade so ŠVP Jazyk a komunikácia ISCED 1 – príloha)

2010

Slovenský jazyk a literatúra

6 hodín týždenne, 216 hodín ročne

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	6 hodín týždenne
Ročník	druhý
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 1
Stupeň vzdelania	primárne
Vyučovacia jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu v 2. ročníku

2. ročník je vstupom do vedomostí a informácií z jednotlivých rovín jazyka / písanie, zvuková stránka jazyka, pravopis, slohová výchova, výcvik čítania a literárna výchova / . Formuje budúci vzťah k rodnému jazyku, starostlivosť o jazykovú kultúru, vzťah k jazykovému vzdelávaniu, dôveru v seba samého, úctu k rodisku, škole a posilňuje pozitívne vzťahy. Realizáciou humanistickej koncepcie výučby predchádza preťaženosti žiakov. Vyučovacia predmet má centrálnu postavenie vo vzdelávaní, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

Ciele vyučovacieho predmetu v prepojení na kľúčové kompetencie

Hlavným cieľom vyučovania Slovenského jazyka a literatúry je efektívne zvládnutie učiva v oblasti písania, zvukovej stránky jazyka, pravopisu, slohovej a literárnej výchovy. Z hlavného cieľa vyplývajú tieto čiastkové ciele:

– naučiť sa správne, čitateľne, esteticky a primerane rýchlo písať, naučiť sa jednoduchú úpravu písomných prác, osvojiť si výslovnosťnú normu, cvičiť sa v správnej artikulácii, osvojiť si základy pravopisnej normy / mäkké a tvrdé slabiky, veľké začiatkové písmena, diakritické a interpunkčné znamienka, používanie správnych tvarov slov/, naučiť sa analyzovať text , vyhľadávať jazykové javy, triediť ich a vyhodnocovať, vedieť sa primerane orientovať v jazykových príručkách, naučiť sa reprodukovat' text, tvoriť vlastné texty v ústnej a sčasti aj písomnej podobe, pestovať lásku a úctu k materinskému jazyku, osvojiť si a zdokonaľiť techniku a kvalitu čítania, vytvárať vzťah k literatúre žánrami, ktoré sú mu blízke, uplatňovať integráciu rozumovej a citovej výchovy s využitím vlasteneckej , environmentálnej, zdravotnej , dopravnej výchovy, rozvíjať kreativitu a samostatnosť.

Ciele jednotlivých častí jazykových kompetencií

Čítanie:

- ❖ Poznať a rozlišovať texty (umelecký a vecný) po obsahovej i formálnej stránke. Zovšeobecniť určité momenty vecných a niektorých umeleckých textov. Vedieť vyjadriť svoj estetický zážitok z prečítaného i emocionálneho prežívania.
- ❖ Čítať s porozumením umelecké a vecné texty. Chápať podstatu textu, identifikovať kľúčové slová. Mať záujem v texte hľadať problém, pomenovať ho a riešiť – aplikovať získané teoretické poznatky a praktické zručnosti z čítania s porozumením na skutočné životné situácie.
- ❖ Schopnosť spracovať text – urobiť z neho konsept, osnovu. Analyzovať text (rozpoznať myšlienky – hlavné od vedľajších; vedieť vyjadriť hlavnú myšlienku textu).
- ❖ Schopnosť pracovať s textom – analyzovať ho i zhodnotiť. Posúdiť text z hľadiska obsahového i formálneho, analyzovať ho, zdôvodniť svoje stanovisko.
- ❖ Schopnosť nezávisle myslieť a byť otvorený novým myšlienkam, čo vedie žiakov k tomu, že vedia zhodnotiť – posúdiť informačné zdroje, na základe ktorých bol text tvorený.
- ❖ Porovnávať konkrétny text s inými textami.
- ❖ Zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry.
- ❖ Analyzovať a dávať do súvisu gramatické javy, určiť ich funkciu v závislosti od kontextu.
- ❖ Zdokonaľovať sa v technike čítania a uvedomovať si dôležitosť efektívneho čítania ako základu sebazvedelávania – celoživotného učenia sa.

Písanie:

- ❖ Ovládať jazykové normy. Primerane (vhodne) využívať jazykové prostriedky. V písaných prejavoch dodržiavať pravidlá pravopisu.
- ❖ Tvoríť písaný prejav (od určenia témy a získania informácií, cez osnovu, tvorbu konceptu až k čistopisu) s prihliadnutím na jazykovú variabilitu. Schopnosť tvorivo spracovať autentický zážitok.
- ❖ Analyzovať text z hľadiska obsahového i formálneho. Pri tvorbe i analýze textu využívať logické operácie a uplatňovať logickú nadväznosť slov a viet.
- ❖ Napísať ucelenú slohovú prácu podľa zákonitostí jednotlivých slohových postupov, slohových útvarov a štýlov. V reálnom živote schopnosť vytvoriť praktické písomnosti – žiadosť, objednávku, životopis, pozvánku, oznámenie a pod.
- ❖ Prispôbiť písaný prejav komunikačnej situácii (stratégia a tón komunikácie).
- ❖ Poznať rozdiely medzi ústnym a písaným prejavom; medzi subjektívnym a objektívnym spracovaním témy.

Počúvanie:

- ❖ Schopnosť porozumieť počutému, t. j. zachytiť hlavnú myšlienku textu, prípadne kľúčové slová.
- ❖ Rozpoznať kontext komunikačnej situácie.
- ❖ Rozoznať cieľ komunikácie.

- ❖ Pochopiť a roztriediť vypočuté informácie.
- ❖ Byť schopný rozoznať jazykovú pestrosť a variabilitu v rámci sociálneho a regionálneho prostredia (slang, nárečie).
- ❖ Rozpoznať nesprávnosť použitých slov, resp. slovných spojení v ústnom jazykovom prejave v bežných situáciách i v rámci masmediálnej kultúry.
- ❖ Byť schopný identifikovať suprasegmentálne javy v komunikácii.

K o m u n i k á c i a (hovorenie):

- ❖ Schopnosť pohotovo sa zorientovať v danej komunikačnej situácii.
- ❖ Schopnosť presne reagovať na počutý text jasnou a zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou. Osvojiť si pravidlá asertívneho správania, ktoré tvorí základ úspechu žiaka v komunikácii.
- ❖ Pri ústnom prejave používať vhodné jazykové a mimojazykové prostriedky.
- ❖ Schopnosť adekvátne komunikovať – plynulo a zrozumiteľne vyjadrovať svoje myšlienky a názory v súlade s cieľom prejavu v každodenných situáciách.
- ❖ Schopnosť vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu na určitú tému.
- ❖ Tvoríť ústny prejav, pripraviť si a predniesť kratší prejav.
- ❖ Uplatňovať v prejavoch logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet.
- ❖ Pristupovať kriticky k danej komunikačnej situácii.
- ❖ Vážiť si všetkých účastníkov komunikácie.
- ❖ Byť tolerantným a interkultúrnym, t. j. byť schopným rešpektovať iné názory, postoje, svetonázor a vo svojej budúcnosti uplatňovať humánne vzťahy k iným.
- ❖ Poznať jednotlivé jazykové roviny a vedieť ich správne využiť vo svojich ústnych prejavoch.
- ❖ Neustále si rozširovať aktívnu slovnú zásobu a zároveň efektívne využívať
- ❖ mimojazykové prostriedky.

Obsah vzdelávania

Zahŕňa rozsah učiva, ktorý sa má žiakovi odovzdať, sprostredkovať ako záväzne, základné učivo z daného tematického celku, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiaka v materinskom jazyku. Ak žiaci zvládnu základné učivo, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v súlade s ich schopnosťami a záujmami. Predmet Slovenský jazyk a literatúra v 2. ročníku spája jazykové vyučovanie / jazykovú zložku, slohovú výchovu, písanie, ktoré nie sú navzájom oddelené ale tvoria integrálnu súčasť/ a literárnu výchovu / čítanie a literárna výchova /

Žiaci veku primeranou formou získavajú základné poznatky z písania, zo zvukovej stránky jazyka, z pravopisu a morfológie. Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím textov v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností. Obsahom vyučovania literatúry je súbor umeleckých ukážok a diel zo slovenskej a svetovej literatúry, ktorý zodpovedá ontogenetickým možnostiam žiakov – čitateľov.

Prehľad tematických celkov

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Písanie	<ul style="list-style-type: none"> - malé a veľké písmená písanej abecedy podľa tvarových skupín, - veľké písmená tlačenej abecedy. - písanie krátkych jednoduchých viet. - písanie vlastných mien osôb, zvierat, obcí. 	<ul style="list-style-type: none"> - správne písať tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy - správne, čitateľne a úhladne napísať podľa diktovania krátky jednoduchý text - správne písať vlastné mená osôb, zvierat, obcí - odlíšiť hlásky od písmen - napísať hlásky d', t', ň, ľ s mäkčeňom a bez mäkčeňa pred e, i, ia, ie, iu
Zvuková stránka jazyka a pravopisu	<ul style="list-style-type: none"> - hlásky a písmená, - hlásky s diakritickými znamienkami - rozdelenie hlások - slabiky, slová, vety, text - veľké začiatkové písmená - melódia viet 	<ul style="list-style-type: none"> - deliť hlásky na samohlásky, spoluhlásky, dvojhlásky - rozlíšiť, správne vysloviť a napísať krátke, dlhé samohlásky a dvojhlásky, mäkké a tvrdé spoluhlásky - správne vysloviť a napísať i/i po mäkkých spoluhláskach a y/ý po tvrdých spoluhláskach - správne vysloviť a písať slabiky lia, lie, liu - správne vysloviť a písať slová s mäkkými a tvrdými slabikami - rozlíšiť slová vo vete, členiť slová na slabiky a hlásky - rozlíšiť jednoslabičné a viacslabičné slová - rozdeliť slová na konci riadku na základe slabičného princípu - napísať veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných osôb, zvierat, obcí, - správne napísať a intonovať oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety

<p>Slohová výchova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukcia prečítaného textu - beseda o prečítanom texte - rozprávanie - slovná /verbálna/ a neslovná /neverbálna/ komunikácia 	<ul style="list-style-type: none"> - reprodukovat' prečítaný text - voľne porozprávať príbeh na základe vlastných zážitkov, prečítaného alebo počutého príbehu - porozprávať príbeh podľa obrázka/ série obrázkov a tvoriť nadpis k príbehom a k obrázkom - nadviazať kontakt, pozdraviť, osloviť, predstaviť sa, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa s využitím prostriedkov slovnej a neslovnej komunikácie
<p>Výcvik čítania, rozvíjanie vyjadrovania a rečovej kultúry</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik správneho a plynulého čítania - nácvik čítania so správnym slovným prízvukom, najmä slov s predložkami - nácvik čítania s porozumením - nácvik orientácie v prečítanom texte a prerozprávanie prečítaného textu - rozširovanie slovnej zásoby žiakov 	<ul style="list-style-type: none"> - správne, plynule a s porozumením čítať nahlas primerané texty, správne prízvukovať slová a predložkové spojenia - prirodzene intonovať vety, prečítať jednoduché písomné úlohy a vie ich primerane reprodukovat', sa orientovať v deji prečítaného textu - s pomocou učiteľa utvoriť otázky k obsahu a odpovedať na ne - rozprávať o prečítanom texte a o vlastných zážitkoch
<p>Literárna výchova</p>	<ul style="list-style-type: none"> -výcvik vo vnímaní a jednoduchom hodnotení umeleckého textu -práca s ilustráciami ukážok z literatúry pre deti - nácvik reprodukcie jednoduchých textov - nácvik recitácie básni a krátkych textov - nácvik dramatisácie a improvizácie - nácvik chápania vzťahov literatúry a ostatných druhov umenia - jednoduchý rozbor literárnych textov - práca s knihou, literárnym slovníkom, náučnou literatúrou, s mimočítankovou literatúrou. 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímať obsah literárnych textov počúvaním, hlasným i tichým čítaním, - vnímať obsah ilustrácií - reprodukovat' dej podľa osnovy, ktorú zostaví učiteľ a dokončiť rozprávanie začatého príbehu - predniesť básne, krátky text, zapojiť sa do dramatisácie a improvizácie - vymenovať postavy v prečítanom texte a vie ich hodnotiť - rozlíšiť poéziu a prózu - pozná jednoduché obrazné prostriedky – prirovnanie, slová s podobným a rovnakým významom v praktických činnostiach spoznať pojmy a výrazy – knižnica, časopis, rozprávka, riekanka, vyčítanka, rapotanka, hádanka, pranostika, bábka, bábkové

Stratégia vyučovania

Stratégie vyučovania kladú nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa. Využívanie stratégií umožňuje učiteľovi úspešne vyučovať a žiakovi úspešne sa učiť. Učiteľ si formy a metódy vyberá a používa podľa svojho výberu tak, aby boli variabilné, aktivizujúce, tvorivé a humanizujúce. Správne zvolenými metódami a formami práce vytvára atmosféru, v ktorej sa žiak môže učiť bez strachu a stresu, podnecuje prirodzenú zvedavosť, motivuje k aktívnemu učeniu, podporuje sebahodnotenie, aby žiak poznal svoje prednosti i chyby, vytvára podmienky pre úspešnosť každého žiaka ako i pozitívnu pracovnú atmosféru.

Metódy: práca s textom v učebnici, v detskom časopise, na tabuli, výklad, predĺžený výklad, rozličné druhy rozhovorov, nácvik gramatických javov, vysvetľovanie, motivačné metódy, problémové úlohy, precvičovanie, pozorovanie, grafické znázorňovanie, analýza a syntéza javov sluchom, aktívne pozorovanie a vnímanie, práca s ilustráciami, vyvodzovanie, objasňovanie pojmov, dialóg, cvičenia a situácie na rozvoj hodnotiaceho myslenia, ...

Formy: práca žiakov vo dvojiciach, skupinová, individuálna, frontálna práca, diferencovaná práca, didaktické hry, dramatizácia, prednes, recitácia, experimentovanie, rolové hranie, simulovanie rôznych situácií, účasť na recitačných a literárnych súťažiach..

Učebné zdroje

Učebnice –Slovenský jazyk, Čítanka, Pracovný zošit zo SJ, z Čítania Pohrajme sa s diktátmi, Zábavná gramatika a iné doplnkové materiály, detské časopisy, odborná

A metodická literatúra, didaktické prostriedky, CD prehrávač a nahrávky, výučbové programy na počítači, internet, svojpomocne zhotovené pomôcky.

Prierezové témy

- ❖ osobnostný a sociálny rozvoj
- ❖ environmentálna výchova
- ❖ ekologická výchova
- ❖ ochrana života a zdravia
- ❖ tvorba projektu a jeho prezentácia

Hodnotenie žiakov

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickým pokynom č. 7/2009 – R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy. Vo výchovno – vzdelávacom procese v 2. ročníku budeme využívať hodnotenie /klasifikáciou i slovným hodnotením/:

- ❖ priebežné hodnotenie – čiastkové výsledky a prejavy na vyučovaní
- ❖ čiastkové hodnotenie – bodové hodnotenie za rozličné výkony
- ❖ celkové hodnotenie – na konci prvého a druhého polroka, ktoré zhodnotí úroveň vedomosti, zručnosti a návykov v danom vyučovacom predmete

Pri hodnotení je potrebné uplatňovať – motivačné prvky, primeranú náročnosť, pedagogický takt, účinné výchovné prostriedky, využívať silu pozitívneho hodnotenia i pri drobných výkonoch a úsilí žiaka.

Podklady na hodnotenie získavať :

- ❖ pravidelne diagnosticky pozorovať prácu žiaka, všímať si aktivitu, záujem, vzťah k práci, schopnosť spolupracovať, prípravu na vyučovanie, presnosť a trvácnosť osvojených vedomosti a zručnosti,
- ❖ analyzovať výsledky vo vyučovaní – schopnosť žiaka uplatniť poznatky a zručnosti pri riešení úloh, cvičení,
- ❖ v rozhovore so žiakom i s rodičom poukázať na nedostatky a navrhnúť spôsoby na ich odstránenie.